

PERCEPCIJA PSIHologa KAO STRUČNOG SARADNIKA U ŠKOLAMA OD STRANE NASTAVNOG OSOBLJA

Uvod

Neka od ranijih istraživanja (Stajls, 1965; Medvai, 1977; Dean, 1980) koja su se ticala ispitivanja afirmacije struke psihologa u obrazovanju pokazala su da nastavnici nisu svesni prioriteta usluga školskih psihologa i poseduju nedosledne stavove kada su preferirane aktivnosti stručnih saradnika u pitanju. Dobijeni nalazi su sugerisali da postoji diskrapanca u percepciji posla koji psiholozi obavljaju i onoga šta nastavnici smatraju da treba obavljati.

Metod istraživanja

Instrument U istraživanju je na osnovu opisa posla školskog psihologa kreirana skala aktivnosti koje psiholog obavlja tokom radnog dana. Nastavnici su na skali od 1 do 5 ocenjivali adekvatnost obavljanja navedenog zadatka, kao i potencijalnu potrebu za obavljanjem tog zadatka, kao na primer zadatak "Bavi se decom sa razvojnim teškoćama".

Podaci o strukturi skala pokazuju zadovoljavajući nivo model fit (vrednost χ^2 nisu statistički značajni GFI (0.95; 0.96), AGFI (0.90; 0.93), RMSEA (0.05; 0.07) te CFI (0.93; 0.98)). Pouzdanost skala proverena Kronbah alfa koeficijentom je zadovoljavajuća (Kronbah alfa >0,7)

HIPOTEZE istraživanja su:

H1: Procena aktuelnog angažovanja psihologa je pozitivna

H2: Postoji statistički značajna razlika između procene aktuelnog angažovanja i potencijalnog angažovanja psihologa, kao stručnog saradnika u školama, po mišljenju nastavnika.

H3: Postoji statistički značajna razlika u nivou izraženosti ispitivanih skala u odnosu na sociodemografske varijable istraživanja (pol, starost, tip školovanja i tip naselja).

Rezultati

Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 100 nastavnika osnovnih i srednjih škola, prosečne starosti 36,4 godina sa prosečnom dužinom radnog staža od 10,44 godina. U uzorku više ima nastavnica (72%) od nastavnika (28%). Kada se radi o nivou školovanja više ima nastavnika predmetne (81%), nego razredne (19%) nastave. Što se tiče sedišta škole, uzorak je skoro pa ujednačen – 42% gradskih i 58% seoskih škola.

- Nastavnici iz uzorka svoje kolege psihologe vide kao kolege koje dovoljno vremena provode u školi (to smatra 77% uzorka), kao i one koji posao obavljaju zadovoljavajuće (34%), dobro (25%) ili odlično (29%). Kreirane skale nisu gradile normalnu raspodelu, te je primenjen neparametrijski test razlike za zavisne uzorke -Vilkinsonov test (jer su isti nastavnici ocenjivali i aktuelno i potencijalno obavljanje posla). Upoređivanjem skale koja je merila aktuelno obavljanje posla, sa potencijalnim, dobijeno je da postoji statistički značajna razlika (-2,25, $p < 0,05$) i ta razlika je na osnovu upoređivanja prosečnih rangova u korist aktuelnog obavljanja posla, što ukazuje da se psiholozi na poslu dosta više angažuju od onog što nastavnici smatraju da treba da budu angažovani. Izuzetno angažovanje psihologa, po mišljenju nastavnika sreće se kod rada sa decom sa razvojnim teškoćama (-2,33, $p < 0,01$); savetodavno-terapijskim radom sa decom (-2,94, $p < 0,05$) i nastavnicima (-2,15, $p < 0,01$); saradnjom sa kolegama (-4,68; $p < 0,01$); savetovanje roditelja (-3,89; $p < 0,01$); profesionalno savetovanje nastavnika (-3,61; $p < 0,01$); problema u učenju (-4,30; $p < 0,01$) i angažovanje u timu za zaštitu dece (-4,30; $p < 0,01$).

Prikaz deskriptivnih podataka skale i subskala

Aktuelno angažovanje

MIN	MAX	AS	SD
1	5	3,07	0,99

Potencijna potreba za angažovanjem

MIN	MAX	AS	SD
1	4,93	2,77	1,59

Diskusija

Dobijeni skorovi na predstavljenim varijablama pokazuju da nastavnici iz uzorka imaju visoko izražen pozitivan stav prema stepenu angažovanja psihologa u školama, čime je potvrđena prva istraživačka hipoteza. Dalje analize pokazuju da postoji razlika između procene aktuelnog angažovanja i potencijalnog angažovanja psihologa, kao stručnog saradnika u školama, po mišljenju nastavnika i ta razlika je u korist aktuelnog angažovanja psiholog, te je druga istraživačka hipoteza potvrđena.

Razlika između kategorija sociodemografskih varijabli u nivou izraženosti ispitivanih skala nije dobijena, pa treća istraživačka hipoteza nije potvrđena.

Dobijeni podaci nisu u skladu sa ranijim istraživanjima, gde se rad psihologa kao stručnog saradnika procenjuje kao neadekvatan (Stajls, 1965; Medvai, 1977; Dean, 1980).

Zaključak

Dobijeni podaci ukazuju na da nastavnici školske psihologe vide kao bitne elemente školskog sistema, koji svoj posao obavljaju revnosno i odgovorno.

Kontakt

Dragana Petrović - pdragana989@gmail.com

Akademija za strukovne studije Južna Srbija, Obrazovanje vaspitača u predškolskim ustanovama u Bujanovcu, Leskovac, Srbija